

Valtiovarainministeriö

PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO

DNro VM132:00/2011

Suomen Hammaslääkäriliitto ry:n lausunto Sokeriverotyöryhmän väliraportista

Suomen Hammaslääkäriliitto ry. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto sokeriverotusta selvittävän työryhmän raportista ja toteaa kohteliaimmin seuraavaa.

On hyvä, että lausunnonantajille on tarjottu mahdollisuus antaa palautetta jo ennen kuin ryhmä on tehnyt lopulliset ehdotuksensa. Työryhmä ansaitsee kiitoksen siitä, että se on tehnyt toimeksiantonsa taustoihin liittyvän selvitystyön perusteellisesti. Keskeiset käsitteet on määritelty selkeästi. Sokerin tuotantoa, kulutusta ja terveydellisiä vaikutuksia on käsitelty kattavasti suunterveyden näkökulmaa unohtamatta. Suunterveyden kannalta tärkeiden sokerialkoholien vaikutuksia on niin ikään kuvattu asianmukaisesti. Ryhmä ansaitsee kiitokset myös erinomaisista katsauksistaan elintarvikkeiden verotusta koskeviin taloustieteellisiin tutkimuksiin sekä alan kansainväliseen kehitykseen ja lainsäädäntöön. Kysymyksen tulevat vaihtoehtoiset veromallit etuineen ja haittoineen on myös kuvattu selkeästi.

On valitettavaa, että ansiokkaissa taustaselvityksissä esille tuotuja asioita ei kaikin osin ole otettu asianmukaisesti huomioon johtopäätöksiä tehtäessä. Suunterveyteen liittyvät asiat on lähes kokonaan sivuutettu. Luvun 2 johtopäätöksissä toki todetaan, että ”sokeroitujen tuotteiden tiedetään aiheuttavan hammaskariesta”. Asiaan perehtymätön lukija saattaa pitää niukalla maininnalla kuitattua vaikutusta vähämerkityksisenä. Asia näyttäytyy eri valossa, jos lukijan tiedossa on, että Suomen noin 14 000 suunterveyden ammattihenkilön työpanoksesta suurin osa kohdentuu hammaskarieksen ja sen seurausten hoitoon. Karieksen hoito on kallista sekä yhteiskunnalle että yksittäisille potilaille. Eikä karieksen kansanterveydellistä merkitystään sovi aliarvioida. Suunterveys on sivuutettu tyystin luvussa 6, jossa esitetään koko väliraportin yhteenvedo ja johtopäätökset. Hammaslääkäriliitto toivoo, että suunterveyteen liittyvät näkökulmat otetaan asianmukaisella tavalla huomioon työryhmän loppuraportin johtopäätöksissä.

Hammaslääkäriliitto on ryhmän kanssa samaa mieltä siitä, että terveellinen ravitsemus on laaja kokonaisuus ja että pelkästään verottamalla sokeria tai sitä sisältäviä tuotteita ei voida ratkaisevasti edistää

ihmisten terveyttä. Terveysvaikutusten aikaansaamiseksi tulee verotuksen ohella käyttää myös muita terveyden edistämisen työmenetelmiä. Ryhmän tavoin Hammaslääkäriliitto haluaa korostaa lasten ja nuorten sokerinkulutuksen vähentämisen tärkeyttä. Se on aiheellista, koska yhä useampi lapsi on ylipainoinen, mikä altistaa lihavuudelle. Myös suun terveyden näkökulmasta lasten ruokatottumuksiin vaikuttaminen on tärkeitä. Jos hampaat reikiintyvät jo pikkulapsena, kariesvaurioita tulee suurella todennäköisyydellä myös myöhemmin. Työryhmä on pitänyt nykyistä makeisiin ja virvoitusjuomiin kohdistuvaa veroa tehokkaana ja toimivana ohjauskeinona, koska se kohdistuu ”normaalin ravitsemuksen kannalta tarpeettomiin tuotteisiin, joita erityisesti lapset ja nuoret kuluttavat”. Virvoitus- ja energijuomien sekä mehujen ja makuvesien osalta Hammaslääkäriliitto on samaa mieltä. Sen sijaan Hammaslääkäriliitto ei näe perusteltuna sellaisten makeisten verottamista, jotka on makeutettu sokerialkoholeilla tai muilla makeuttajilla. Kulutusta olisi pikemminkin ohjattava tällaisiin tuotteisiin, mikäli niitä käyttämällä on mahdollista vähentää sokeria sisältävien tuotteiden käyttöä. Sokerialkoholeilla makeutettujen tuotteiden käytön lisääntymisellä voi lisäksi olla suora kariesvaurioiden syntyä ja etenemistä ehkäisevä vaikutus, mikä puoltaa niiden verottomuutta.

Alustavasti ryhmä on päätenyt siihen, että sen käsittelemistä verotusmalleista parhaiten toteutettavissa olisi nykyisen makeisveron laajentamiseen perustuva malli ja että makeisveron ja kokonaissokeripitoisuuteen perustuvan veron yhdistelmämalli täyttäisi parhaiten terveellisen ravitsemuksen edistämiseen tähtäävät pyrkimykset. Hammaslääkäriliiton näkemyksen mukaan kokonaan tai osittain nykyiseen makeisveroon perustuvat mallit eivät ole kannatettavia. Jos makeisia verotetaan, veron piirissä ovat lähtökohtaisesti kaikki makeiset. Tässä tapauksessa sokerialkoholeilla ja muilla makeuttajilla makeutettujen makeisten vapauttaminen makeisverosta voi olla EU-kriteereiden näkökulmasta syrjivää, mikä saattaa vaarantaa mahdollisuudet tällaisten tuotteiden verosta vapauttamiseen. Jos sokeria Liiton toivomuksen mukaisesti verotetaan raaka-aineena, muilla makeuttajilla makeutettuja tuotteita - makeiset mukaan lukien - ei ole tarpeen vapauttaa verosta, koska ne lähtökohtaisesti eivät ole sen piirissä.

Juomien osalta Hammaslääkäriliitto kannattaa mallia, jossa virvoitus- ja energijuomia sekä mehuja ja makuvesiä verotetaan siitä riippumatta, mistä niiden makeus on peräisin. Se on perusteltua, sillä tällaiset juomat ovat pääsääntöisesti hyvin happamia ja niiden sisältämät hapot altistavat hampaat kemialliselle syöpymiselle. Tällainen veroratkaisu on helposti toteutettavissa. Riittää, kun nykyisen veron piiristä jätetään pois pienpakkauksissa myytävät maustamattomat vedet, mitä työryhmäkin on pitänyt aiheellisena. Muiden tuotteiden osalta Hammaslääkäriliitto kannattaa mallia, jossa tuotteeseen lisättyä sokeria verotetaan raaka-aineena. Tällöin sokerin määrittely voisi olla väliraportin kohdan 5.4. ensimmäisessä kappaleessa

esitetyn mukainen. Marjoihin ja hedelmiin ja niistä valmistettuihin tuotteisiin luontaisesti sisältyvää sokeria ei pidä verottaa. Lisättyä sokeria raaka-aineena verotettaessa veron piiriin kuuluvien tuotteiden kirjoa ei tule rajata niin, että sokerialkoholeilla ja muilla makeuttajilla makeutettujen makeisten verottamatta jättämistä voitaisiin pitää syrjivänä. Siksi minkäänlaiset viittaukset makeisiin eivät tule tässä yhteydessä kysymykseen. Työryhmä on todennut, että kotimaassa valmistettujen tuotteiden osalta tällainen veromalli olisi helposti toteutettavissa. Sen sijaan tuontituotteiden verottaminen olisi hankalampaa. Väliraportin mukaan EU:hun niin ikään kuuluvassa Tanskassa vastaavanlaista mallia käytetään rasvan verottamisessa. Tuontituotteiden verottamiseen liittyvät hankaluudet on siellä ilmeisesti pystytty ratkaisemaan. Siten ne olisivat mitä ilmeisimmin ratkaistavissa myös Suomessa toteutettavan sokeriverotuksen osalta.

Helsingissä 28.8.2012

Sirpa Korhonen
Puheenjohtaja

Anja Eerola
Varatoiminnanjohtaja